

ВОЛОСЕНКО І. В.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕГУЛЯТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НІМЕЦЬКОЇ МОЛОДІЖНОЇ МОВИ ІНТЕРНЕТ-ЩОДЕННИКІВ

Статтю присвячено дослідженню молодіжних інтернет-щоденників як жанру персонального дискурсу в німецькомовному медійному просторі, встановленню регулятивного потенціалу німецької молодіжної мови.

Ключові слова: інтернет-щоденник, німецька молодіжна мова, комунікативні стратегії і тактики.

Статья посвящена исследованию молодёжных интернет-дневников как жанра персонального дискурса в немецкоязычном медиальном пространстве, определению регулятивного потенциала языка молодёжи в немецкоязычной блогосфере.

Ключевые слова: интернет-дневник, немецкая молодёжная речь, коммуникативные стратегии и тактики.

This thesis is devoted to study of the internet diaries, which are considered as a type of personal discourse in the German speaking media domain, the regulative potential of the language used by German speaking teens and post-teens is ascertained.

Key words: online diary, German youth language, communicative strategies and tactics.

Актуальність дослідження визначено спрямованістю сучасних лінгвістичних розвідок на вивчення комунікативного медійного простору, процесів концептуалізації та вербалізації національно-культурного знання в мовних одиницях, інтересом до сучасних жанрових модифікацій текстів, а також регулятивного потенціалу німецької мови в молодіжних інтернет-щоденниках.

Об'єктом дослідження є молодіжні інтернет-щоденники в німецькомовному медійному просторі. **Предмет** дослідження становлять соціолінгвальні, мовно-культурні, жанрові, прагма- та паралінгвальні характеристики німецькомовних молодіжних інтернет-щоденників.

Основною метою дослідження є з'ясування соціолінгвальної та медійної природи німецькомовних інтернет-щоденників з огляду на їхню структурну, композиційну, мовно-культурну, жанрову та прагмалінгвістичну специфіку.

Визначення регулятивного потенціалу німецької молодіжної мови є одним із найважливіших завдань цього дослідження. Сутність розкриття цієї проблеми пов'язано, насамперед, з двома запитаннями:

як мовець намагається комунікативно вплинути на інших і як реципієнт сприймає цей вплив. Вивчення сучасного молодіжного комунікативного простору дає можливість охарактеризувати комунікативні контексти з властивими їм цінностями, нормами, знаннями та уявленнями. Аналізу регулятивного потенціалу мовців мови активно допомагають здобутки критичного раціоналізму, феноменології, герменевтики, екзистенціалізму, етнографії комунікації тощо [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8]. Дана проблематика дає можливість вивчати молодіжну мову в контексті теорії діяльності. Це передбачає виявлення її особливостей в онтогенезі та визначення активних мовних процесів у комунікативній діяльності молоді.

Основний характер дослідження регулятивного потенціалу німецької молодіжної мови набуває свого вияву у зверненні до мовно-комунікативних норм та правил поміж учасниками спілкування. Останні, своєю чергою, поєднані між собою певними соціальними інтересами, впровадження яких потребує стратегічного керування [9; 10].

Вивчення регулятивних процесів у мовленнєвій діяльності блогерів сприяє відтворенню ефективних шляхів сприйняття нової інформації та моделювання комунікативної поведінки мовців. Аналіз наукових джерел, які розглядають регулятивні механізми мовленнєвої блогерської комунікації, свідчать про очевидний брак прагмалінгвістичного знання про сучасні регулятивні характеристики молодіжних блогерів. Таке завдання вважаємо за особливо важливе у контексті різкого підвищення обсягу суспільно значущої інформації загалом та поглиблення глобальних екзистенційних проблем. З цього погляду осмислення регулятивного потенціалу блогерів дає можливість визначати домінантні моделі комунікативної поведінки блогерів у різних соціальних умовах.

Інтернет надає новий комунікативний простір для реалізації мовних можливостей німецької молоді. Через запровадження нових технологій і послуг Інтернету (Веб 2.0) розширюється соціальна мережа та блогосфера молоді, що сприяє інтенсифікації лінгвальних і паралінгвальних контактів. Особливої ваги набуває мультимедійна комунікація. Отже, медійний простір за допомогою сучасних технологій стає, насамперед, простором інсценування нових комунікативних і мовних практик.

Виокремлення доміант регулятивності дає можливість визначати стратегічну спрямованість мультимедійних типів спілкування. Визначення типів доміант регулятивності (ДР) як сукупності комунікативних засобів залежить від мети комунікації, а саме: від її кооперативної або конфліктної спрямованості. У більшості персональних блогів комуніканти дотримують морально-етичних норм спілкування, наприклад, при самопрезентації чи демонстрації уподобань (мода, музика, хобі). Цей тип можемо позначити як *кооперативну доміанту регулятивності*. Другий тип доміант регулятивності відображено в конфліктній або агональній поведінці блогерів, яку найчастіше виявлено в негативно спрямованій комунікації. Такий тип ДР позначимо як *конфліктну доміанту регулятивності*. Її репрезентують такі блогери, які становлять меншість молодіжної блогосфери, однак, резонанс від таких виступів є досить високим. Так, негативні записи шкільних і студентських блогерів про вчителів або викладачів спричиняють інтенсивне обговорення. В інтернет-щоденнику школяра під фіктивним іменем “Загадкава дитина” є пост із провокаційним запитанням, про те, як учневі поводитися з поганим учителем. Резонанс до коментарів на провокаційне запитання є дуже високим. Пост юнака містить чимало негативних оцінок і просторічну лексику:

▫ *hallo leute ich hab ein riesen problem denn mein lehrer ist so schlimm bei im lernt niemand was die ganze klasse hasst ihn und ich muss ins sek A und bin Sek B (Sek sind verschiedene kategorien der sekundarschule sek B ist eher handerrk und elektrisität sek C ist maler putzfrau/mann und Sek A ist eher kaufmännische sachen beteiligt oder auch bank und dann giebts die gymnasium die kennt ihr ja alle) ... er sagte ich könnte in die parallel klasse gehen aber der lehrer ist genau so schei*** bruche dringend hilfe :(er versaut meine zukunft bei im kann ich nichts lernen wie alle andere schuller auch :(((hilfe :(danke im voraus [12].*

Регулятивна природа мовленнєвої діяльності авторів МІЩ залежить, крім іншого, також від творчого потенціалу молоді, який реалізується в запровадженні нових мовних і комунікативних практик. Особливість регулятивної природи творчої особистості блогера полягає у створенні МІ та використанні творчих можливостей мови у віртуальній реальності. Хоча така реальність, на думку В. Красних, сама є середовищем змін, екстралінгвальною реальністю

свого існування [11, с. 198]. Наявний у ній тип регулятивності позначимо як *творчу домінанту*. Креативні мовні дії репрезентовано, насамперед, в музично та культурно орієнтованих персональних інтернет-щоденниках.

Отже, критерії комунікативно-етичної, агональної та креативної спрямованості молодіжної комунікації характеризують природу регулятивних процесів спілкування у блогосфері. Вони можуть бути представлені як основні типи ДР в мовленнєвій діяльності персональних блогерів. Розглядаючи сукупність основних регулятивних засобів, як правило, можна стверджувати факт домінування того чи іншого регулятивного чинника. До основних таких домінант регулятивності в мовленнєвій діяльності можемо зарахувати регулятивні засоби для відображення комунікативно-етичного, агонального та креативного характеру молодіжної комунікації.

Проблеми класифікації ДР пов'язані з високим ступенем невизначеності, оскільки регулятивні механізми керування мовно-комунікативними нормами та правилами поміж учасниками спілкування характеризуються комплексною природою психічної реальності взагалі. Комунікантам молодіжної блогосфери Німеччини притаманні різні культури мислення, як раціональні, так й ірраціональні. Обидві культури мислення можуть мати як позитивне, так і негативне спрямування. Однак, наше дослідження свідчить про різноманітність слабких та сильних форм цих типів мислення, що ускладнює їхню класифікацію.

Проте всім їм притаманні характеристики, які по-різному проявляються в кожному своєму типі (емоційні, інтелектуальні та моральні):

а) інтелектуальні (згода на певну пропозицію або відмова від неї, раціональні оцінки поведінки):

▫ позитивної спрямованості – *Der beste Film mit James Caan ist für mich der Pate. Ich entscheide mich für den Klassiker "Der Pate"* [13];

▫ негативної спрямованості – *Mit Bram Stokers Dracula hat Francis Ford Coppola seinen schlechtesten Film abgeliefert. Und leider ist er ohne Geschmack, der mir am wenigsten gefällt* [13];

б) емоційні (задоволення – незадоволення, надія і намір):

▫ позитивної спрямованості – *Ich freue mich immer total Leserinnen des Blogs kennenzulernen, also falls ihr mich mal seht und ne Runde plaudern wollt: Sprecht mich ruhig an* [14];

▫ негативної спрямованості – *Die Kollektionskleider von Wildfox waren immer der Hammer, aber diesen Sommer sind sie einfach soooo überteuert. Wer gibt denn schon gern 60 € für ein T-SHIRT (!!!) aus. Ich bin richtig traurig* [14];

в) моральні (вибачення, схвалення–несхвалення):

▫ *Es fällt mir Schwer, mich wieder zu verlieben, doch es geht nicht mehr. Ich entschuldige mich hier für mein Herz aus Stein. Obwohl's mir Gut geht, muss ich in Sorgen schwimmen, und glaub mir ich scheiß drauf, was der nächste morgen bringt. Vielleicht kommt irgendwann die wahre Liebe* [15];

г) декларативні (щодо декларування бажань), наприклад, у формі гасла. Так, у наступному фрагменті запису дівчини на ім'я Джесіка декларативність відображено у двох значеннях інтенційної модальності – волютативній і емотивній.

▫ *Ich will das Lebenspuzzle kleben, doch ich find die Teile nicht. Ich will mich verstehen, aber es geht nicht. Ich will hier stehen bleiben, aber die Erde dreht sich. Ich will glücklich sein, aber diese scheiss Welt ändert sich. Was kann ich denn dafür? Ich kappier es halt nicht* [15].

Отже, соціолінгвальну природу регулятивних процесів спілкування в молодіжній блогосфері відображають комунікативно-етичний, агональний та креативний типи спрямованості комунікативної діяльності блогерів. Основними різновидами регулятивної функції є:

1) *функція прямого повідомлення*, або повідомлення-тлумачення (транслявання та інтерпретація образів реальності, а також певного набору загальноновизнаних норм і зразків соціальної поведінки; репрезентація певних образів);

2) *ідентифікаційна функція*, через яку знаходять відображення різнорідні молодіжні субкультури, їхні світоглядні та соціальні характеристики – у ній набувають належних відображень різнорідність молодіжних субкультур, їхні світоглядні, соціальні та інші характеристики; ця функція маркує насамперед роль прогресивних блогерів;

3) *сугестивна функція* – пряма або непряма пропаганда певної молодіжної ідеології, спонукання до дій, створення інтерактивної взаємодії з іншими блогерами та читачами.

Можна зробити **висновки**, що мовленнєва діяльність блогерів містить широкий спектр цілей і завдань переконування. Так, будь яке інсценування віртуальної реальності вимагає від авторів широкий спектр мовних і комунікативних засобів переконання, спонукання до дій, створення складних моделей інтерактивної взаємодії з іншими блогерами та читачами.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Жаркова Т. И.* Сленг современной немецкой молодежи как средство развития коммуникативной компетенции студентов [Электронный ресурс] // Фестиваль педагогических идей. – М. : Издат. Дом “Первое сентября”, 2003–2010. – Режим доступа : <http://festival.1september.ru/articles/500187/> (15.11.10). 2. *Мечковская Н. Б.* Социальная лингвистика : [пособ. для студ. Гуманит. вузов и учащихся лицее] / Нина Борисовна Мечковская. – [2-е изд., испр.]. – М. : Аспент-пресс, 2000. – 197 с. 3. *Почепцов Г. Г.* Теория коммуникации / Георгий Георгиевич Почепцов. – М. : Рефлбук ; К. : Ваклер, 2003. – 651 с. 4. *Селиванова Е. А.* Основы лингвистической теории текста и коммуникации / Елена Александровна Селиванова. – К. : Брама, 2004. – 336 с. 5. *Сидоров Е. В.* Проблемы речевой системности / Евгений Владимирович Сидоров. – М. : Наука, 1987. – 138 с. 6. *Cedersund E.* Bureaucratic discourse, conversational space and the concept of voice / E. Cedersund, R. Säljö // *Semiotica*. – 1993. – 97 (1). – P. 79–101. 7. *Hübner K.* Theorie der Regulation: eine kritische Rekonstruktion eines neuen Ansatzes der politischen Ökonomie / Kurt Hübner. – [Ausg. : 2., durchges. und erw. Aufl.]. – Berlin : Ed. Sigma, 1990. – 317 S. 8. *Seufert W.* Medienregulierung in Deutschland: Ziele, Konzepte, Maßnahmen; Lehr- und Handbuch / Wolfgang Seufert, Hardy Gundlach. – [Ausg. : 1. Aufl.]. – Baden-Baden : Nomos, 2012. – 534 S. 9. *Сахарчук Л. І.* Методологія комунікативних досліджень / Людмила Іллівна Сахарчук. – К. : Київськ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2006. – 214 с. 10. *Пилипенко Р. Є.* Інституційний комунікативний простір Німеччини (фахова мова економіки) : дис. ... доктора філол. наук : 10.02.04 / Ростислав Євгенович Пилипенко ; Київськ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2007. – 389 с. 11. *Красных В. В.* Виртуальная реальность или реальная виртуальность? Человек. Сознание. Коммуникация / Виктория Владимировна Красных. – М. : Диалог – МГУ, 1998. – 352 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

12. *Приватний блог школяра* на ім'я “Загадкова дитина” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gutefrage.net/nutzer/geheimbaby> 13. *Блог юнака-меломана* на ім'я Беньямін [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.symmsblog.de/2012/04/media-monday-40/> 14. *Фотоблог та блог моди дівчини* на ім'я Mai [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mai-fashionista.blogspot.com/p/maike.html> 15. *Персональний блог дівчини* на ім'я Джессі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tralalafee.blogspot.com/2012/03/ich-entschuldige-mich-hier-fur-mein.html>